

**Parkstad vraagt € 40 miljoen aan Rijk voor vervolg Regio Deal.
Achterstanden aanpakken, kansen benutten!**

Er is sprake van nieuwe trots, kracht en ondernemerschap in de wijken en buurten van Parkstad. De bevolkingsdaling vlakt af en meer economische dynamiek zorgt voor kansen. Ook over de landsgrens heen. Dat is mede het resultaat van impulsen die via de grote ontwikkelprogramma's IBA Parkstad en de Regio Deal Parkstad Limburg de afgelopen jaren in de regio zijn uitgevoerd. Evengoed zijn de opgaven op het gebied van brede welvaart in Parkstad nog steeds onveranderd groot.

Illustratie © Roel Meertens

Met de Regio Deal die dit jaar eindigt, zijn projecten gestart die op termijn het verschil moeten maken; in gezondheid, arbeidsdeelname, kansengelijkheid voor schoolgaande kinderen, wonen, leefbaarheid, veiligheid en voorzieningen. Het is van groot belang de, met de Regio Deal ingezette lijn voort te zetten om daarmee een trendbreuk te realiseren in de overerving van gestapelde en met elkaar samenhangende problematiek waar zo'n 100.000 inwoners van de regio mee te maken hebben. Zodanig dat op termijn de inwoners van Parkstad die hiermee kampen, vanuit nieuw verworven veerkracht en vertrouwen in staat zijn meer regie op hun eigen leven te nemen waarmee ook hun ervaren brede welvaart op een niveau komt dat vergelijkbaar is met het gemiddelde in Nederland. Tegelijkertijd worden via de Regio Deal investeringen, die gedaan moeten worden op het gebied van energie, klimaat, circulaire economie en natuur aangejaagd.

Daarom doet Stadsregio Parkstad Limburg vanuit de zeven samenwerkende gemeenten in de regio een voorstel aan het Rijk voor het maximaal beschikbare bedrag van € 40 miljoen. Vanuit de regio wordt minimaal eenzelfde bijdrage geleverd.

Achtergrond

In Parkstad is de problematiek rondom sociaal- en fysiek economische achterstanden ongelijk verdeeld en concentreert zich in specifieke gebieden. Parkstad herbergt 15 van de top 20 wijken met de laagste sociaaleconomische scores in Zuid-Limburg. Voor veel inwoners is er sprake van een 'poverty trap' doordat zorgelijke en meervoudige problematiek van hardnekkige achterstanden, die met elkaar samenhangen én elkaar beïnvloeden, van generatie op generatie blijven bestaan. De regio staat er inmiddels wel beter voor dan enkele jaren geleden.

Er is een 'opwaartse beweging' te zien als gevolg van regionale investeringsprogramma's zoals IBA, Regio Deal en de Buitenring Parkstad.

Om bereikte resultaten vast te houden en verdere stappen te zetten, om te komen tot duurzame en structurele oplossingen en een trendbreuk te realiseren, is een lange adem nodig.

Dit kan alleen door een langjarige samenwerking tussen Rijk en regio omdat de opgaven de draagkracht van de regio te boven gaan en 'onrendabele toppen' marktwerking op veel gebieden blokkeren.

In de aanvraag voor de Regio Deal Parkstad Limburg 2023-2025 wordt de in de lopende Regio Deal ingezette gebiedsgerichte aanpak, daar waar de opgaven het meest hardnekkig en het grootst zijn, voortgezet. Van daaruit zijn er acht focusgebieden met in totaal 100.000 inwoners in de regio aangewezen. Dit zijn Brunssum Noord/Oost (12.500 inwoners), Heerlen-Noord (56.000 inwoners), Kerkrade Oost (18.000 inwoners) en het stedelijk lint van Schaesberg tot Lauradorp in Landgraaf (10.000 inwoners) én landelijke kernen en dorpen waar de leefbaarheid onder druk staat door een verschraving van het aanbod in voorzieningen, een vastzittende woningmarkt in combinatie met een vergrijzende populatie. Dit zijn de kernen Nuth (4.500 inwoners) en Schinveld (4.500 inwoners), Simpelveld (5.000 inwoners) en Ubachsberg (1.500 inwoners).

Zogenaamde 'flagshipprojecten' in de aanpak zijn: 'aanpak sociaal-veilig', 'uitrol Rijke Schooldag-aanpak', 'bovengrondse vakschool – regionale werkhubs', 'herstructurering Mijnkoloniën', 'doorontwikkelen samenwerking met RWTH Aachen', 'Oostflank Brunssum', en 'Urban Mining'.

Kansen worden ook benut door de Regio Deal als aanjager in te zetten voor het aanpakken van grote opgaven op het gebied van energie, klimaat, circulaire economie en natuur zonder daar altijd middelen uit de Deal bij in te zetten. Onderdeel daarvan zijn onder meer Urban Mining vanuit de opgave de komende decennia te groeien naar een circulaire economie en het intensiveren en oogsten op grensoverschrijdende samenwerking aan met name de Duitse kant.

Brede maatschappelijke coalitie

Stadsregio Parkstad en de gemeenten werken binnen de Regio Deal en daarbuiten nauw samen met private partijen, woningcorporaties, zorg-, cultuur- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. De samenwerking met de stakeholders is georganiseerd in een brede maatschappelijke coalitie, hiervan maken ook gebiedsgerichte Allianties en netwerken deel uit.

Regio Deal Parkstad Limburg 2019-2022

De eerste Regio Deal Parkstad Limburg is gestart in juli 2019 en loopt af op 31 december 2022. In deze Regio Deal werken gemeenten, Stadsregio Parkstad Limburg, Provincie Limburg en de Rijksoverheid samen met verschillende allianties uit het maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven om de huidige achterstandspositie van de regio structureel weg te werken en toe te werken naar het Limburgs gemiddelde. Als onderdeel hiervan wordt ingezet op de kansen, die zich ook vanuit de ligging in de grensregio voordoen. Met de Regio Deal is de uitvoeringskracht in de intergemeentelijke samenwerking versterkt. De betrokken partijen hebben onderkend, dat een langjarige aanpak van deze opgaven nodig is en dat de omvang en complexiteit van de problemen de (financiële) draag- en slagkracht van de regio te boven gaan. Tegenover de Rijksbijdrage van €40 miljoen, hebben de Parkstadgemeenten, de Stadsregio Parkstad Limburg en de Provincie Limburg een bedrag van ruim €100 miljoen aan cofinanciering ingebracht.

De financiële middelen van deze Regio Deal zijn reeds volledig aangewend en hebben tot goede resultaten geleid. Er zijn 61 projecten gestart met een financiële bijdrage vanuit de Regio Deal. Het totale investeringsvolume dat dankzij de Regio Deal op gang is gebracht, betreft ruim €600 miljoen, dankzij additionele investeringen van woningcorporaties, marktpartijen, onderwijsinstellingen en gemeenten.

Twee Regio Deal aanvragen vanuit Zuid Limburg

Vanuit centraal-westelijk zuid Limburg (Maastricht/Heuvelland en Sittard-Geleen) wordt tegelijkertijd een aanvraag voor een Regio Deal gedaan voor een bedrag van € 30 miljoen. Dit voorstel richt zich op het versnellen van de transitie naar een circulaire economie en samenleving (Programmaliijn Circulair) en het ontwikkelen richting een gezonde en sociale leefomgeving (Programmaliijn Gezond). De derde Programmaliijn is het werken aan een grensoverschrijdende kenniseconomie en internationale arbeidsmarkt, als randvoorwaarde voor een goed functionerend kennis- en innovatie-ecosysteem. De twee voorgestelde Regio Deals vullen elkaar niet alleen geografisch aan, maar zijn ook inhoudelijk complementair.

Beide deals vertrekken vanuit de samenwerking met burgers, bedrijfsleven, maatschappelijk middenveld, onderwijs & kennisinstellingen, wat zorgt voor uitvoeringskracht en een stevige financiële multiplier.

Via bestaande Zuid-Limburgse samenwerkingsstructuren wordt de uitwisseling van kennis en ervaring tussen de beide te sluiten Deals invulling gegeven. Ondertussen wordt er gewerkt aan het versterken van de regionale (sturing) governance op Zuid-Limburgs schaalniveau.

In Zuid-Limburgs verband wordt in het kader van het NOVI/NOVEX gebied samengewerkt aan de Zuid-Limburgse verstedelijkingsopgave en de transitie van het landelijk gebied. In de Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) wordt ook op economisch vlak op Zuid-Limburgse schaal samengewerkt. Echter, de opgaven en problematiek op het gebied van brede welvaart zijn binnen Zuid-Limburg qua aard en omvang verschillend. Vanuit de regio Zuid-Limburg worden er daarom ook twee verschillende aanvragen voor Regio Deals ingediend, die elkaar versterken: één vanuit Parkstad en één vanuit de regio Maastricht-Heuvelland/Westelijke Mijnstreek.

Minister Hanke Bruins Slot van BZK met de burgemeesters Roel Wever en Richard de Boer namens Parkstad tijdens een werkbezoek in Heerlen

Rijksoverheid

De Rijksoverheid stelt dat het pas echt goed gaat met Nederland, als het overal in Nederland goed gaat. Dat elke regio uniek is en haar eigen kansen en uitdagingen kent die om regionale oplossingen vragen. Daarom werkt het Rijk met regio's samen om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers te verhogen, juist op plekken die een extra impuls goed kunnen gebruiken. Dit doen zij door Regio Deals te sluiten. Dit kabinet heeft 900 miljoen beschikbaar gesteld voor nieuwe Regio Deals. De nieuwe Regio Deals betreffen plattelandsgebieden, steden en hun omgeving, en de regio's aan de grens.

Bij het sluiten van een Regio Deal komen de regio's zelf met plannen en ideeën. Die gaan over meerdere beleidsterreinen tegelijk en kunnen bijvoorbeeld te maken hebben met het creëren van banen, de leefbaarheid van een gebied of het bevorderen van veiligheid. De Regio Deals geven regio's, in nauwe samenwerking met het Rijk, nieuwe kansen voor de toekomst. Zij versterken de kracht van het gebied en dragen bij aan een samenleving met veerkracht. Een samenleving waar mensen zich thuis voelen en klaar zijn voor de toekomst. Zo wordt samen met inwoners, ondernemers, medeoverheden en kennisinstellingen de 'brede welvaart' verhoogd.

Planning

Naar verwachting neemt het Rijk medio maart 2023 een besluit over welke aanvragen voor een Regio Deal worden gehonoreerd en voor welk bedrag. In overleg met alle partners, waaronder het Rijk, zal de Regio Deal in 2023 gevuld worden met programma's en projecten waarna deze eind van dat jaar formeel bekrachtigd kan worden. In de tussentijd informeren wij u via Raadsinformatiebijeenkomsten en -brieven over de inhoudelijke voortgang en wordt u via uw Colleges van B&W waar dat nodig is, in positie gebracht om uw inbreng te geven. Effectief kan dan waarschijnlijk eind 2023 gestart worden met uitvoering van de Regio Deal.